

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discuser", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discuser*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 44. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135566688/facsimile.pdf> (tilgået 18. juni 2021)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discuser

Ikke des mindre er der dog ingen Skade sket; thi hin Persernes gamle Religion er udgaaet af de Mosaiske Bøger som af et Æg, og Zoroaster, hvem jeg nys nævnedes, er, om man tør tro *Huëtio*^{a)}, ingen anden end Moses.

X

OM NAVNKUNDIGE STATSMÆND
AF UÆGTE BYRD^{b)}.

EN overmaade retsindig ung Mand, der havde en Moder af ikke ubeblandt Rygte^{b)}, maatte ret ofte og ikke uden Sorg høre spidsige og spotske Ord for sin uægte Herkomst. Til Hævn for sine Avindsmænds Uforsømmethed, og for at bære Pinen ved sin Fødsel udi Dølgemaal med større Sagtmodighed, havde han fundet sig en Slags Trøst i at sanke i Hob fra den litteraire Historie adskillige Exempler paa lærde Mænd, avlede af tvivlsomt Ophav. Han havde alt bestemt sig til at udgive dette, da jeg gennem en Ven, som havde fortalt mig Sagen, lod ham vare ad om, at *Vignolius Marvillius*, en formummet Skribent, i *Historisk-litteraire Blandinger*^{c)} forud havde occuperet denne Materie: om lærde Mænd af uægte Fødsel. Han glædede sig meget over min Bistand, ilede fluks til mig, aabenbarede sit Forehavende, og viste mig sin liden Conceptbog. Jeg roste Mandens Flid og sagde til ham: »Lad ikke af med fremdeles at lægge

Vind paa Relationer om uægte Børn, hvad du, som jeg tror, ej skal fortryde. Skriv om *navnkundige Statsmænd af uægte Byrd*, hvilkes nye og uformodede Øjesyn (det er nemlig hidtil ikke, saa vidt jeg da veed, kommet ud iblandt Folk) uden Tvivl vil være de Lærde til Behag.« Den unge Mand havde straks stor Lyst til for Tidsfordriv at give sig i Lag med denne *improviserede Hypothesi*, som de gamle Grækere kaldte det^{d)}; men da han saa, at han og hans uægte Børn havde en vidtstrakt Skueplads fornøden, saasom en god Del af de Dødelige ikke kende nogen Fader^{e)}, bad han mig indtrængende med søde Ord, at, hvis der var nogen Hjælp at hente i min mangfoldige Læsning, jeg da ikke vilde lade det være ham uvitterligt. Jeg maatte tilstaa, at jeg hidtil aldrig var saa meget som falden i Tanker over slige uægte Børn, og at der heller ikke var noget at haabe af mine Antegnelser desangaaende, men at al Hjælp maatte søges i min Smule Hukommelse. Ikke desmindre overlod jeg ham hvad jeg havde paa rede Haand; men først bød jeg ham afsondre fra de virkelige uægte Børn hine opdigtede Sønner af de hedenske Guder^{f)}, hvilke skulle være avlede i Løndom efter Poëternes, *Hesiodi* og *Homeri* Sigende, som desaaarsag fik deres Straf i Underverdenen, hvor Pythagoras artig fabler om at have set Hesiodi Sjæl pibende og fastbunden til en Støtte af Kobber, men Homeri hængende i et Træ omgivet af Slinger, om man tør tro *Hieronymo* hos *Laërtium*^{g)}. Dernæst viste jeg Manden de uægte Børn af lignende Art, avlede

udaf Engle, hvilke de fleste Skribenter udi Oldkirken, *Lactantius, Irenæus, Justinus, Tertullianus* og andre have opdigtet ud af det Sted i Genesi VI, 2 og 4, vrængeligt baade læst og udlagt, samt ud af den falskelig saakaldte *Enochs Bog*^{h)}. Siden erindrede jeg ham om adskillige, der havde baaret Navnet *Spurius: Carvilius, Melius, Nautius, Postumius* og andre, hvem man mødte dels i den romerske Historie, dels i Gruteri Indskrifter; ligeledes hvad der om Navnet *Spurius* fremføres af *Isidoro* og *Plutarcho*, samt om den af de Lovkyndige gjorte Forskel mellem uægte Børn indbyrdesⁱ⁾. Omsider mindede jeg ham om *de navnkundige Statsmænd af uægte Byrd*^{j)}, fødte i forborgne og lønlige Ægteskaber, som min Hukommelse havde til Rede. Disse vare blandt mange andre:

Alexander Magnus^{k)}, hvem jeg ledes til at tro sat i Verden af en uvis Fader, ej blot formedelst Grækernes forblommede Snak om hans Moders, Olympiadis, Omgængelse med en Slange, men ogsaa paa Grund af selve Philippi Mistanke, hvilken efter *Justini* Vidnesbyrd *forskød sin Hustru som befunden i Hor*^{l)}.

Publius Scipio Africanus, hvis Indgang siges i ingen Maader at være forskellig fra Alexandri (thi ogsaa Scipionis Moder undfangede i *Ægtemandens Fraværelse, liggende alene*^{m)}, altsaa ved en Slange), og hvo gør sig desaaarsag ej med god Grund Tanke om at han er avlet af fremmed Slægt? Thi at han ikke, lige saa lidt som Alexander, har kunnet avles af en Dæmon, er aabenbart deraf, at baade